

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

GEOGRAFIE V1

MEMORANDUM

FEBRUARIE/MAART 2014

PUNTE: 300

Hierdie memorandum bestaan uit 15 bladsye.

AFDELING A: KLIMAAT EN WEER, FLUVIALE PROSESSE EN STRUKTURELE LANDVORME**VRAAG 1**

- 1.1.1 D (2)
- 1.1.2 B (2)
- 1.1.3 A (2)
- 1.1.4 B (2)
- 1.1.5 C (2) 5x2 (10)
- 1.2.1 B (2)
- 1.2.2 B (2)
- 1.2.3 A (2)
- 1.2.4 A (2)
- 1.2.5 B (2) 5x2 (10)
- 1.3.1 Kalahari/Kontinentale Hoog (2) 1x2 (2)
- 1.3.2 Vorm wanneer koue lug daal/anti-sikloniese daling (2) 1x2 (2)
- 1.3.3 'n Koue front is in aantog (2) 1x2 (2)
- 1.3.4 Temperatuur daal (2)
Warm lug styg en cumulonimbus wolke word gevorm (2)
Druk neem af (2)
Humiditeit neem af (2)
Reënval/moontlike donderstorm (2)
Winde verander in suidwestelike rigting (2)
[Enige DRIE] 3x2 (6)
- 1.3.5 Ontstaan as gevolg van warm middelbreedtelug wat bots met koue polêre lug (2)
Wrywing word veroorsaak by poolfront en 'n golf word gevorm (2)
Warm lug word geforseer om te styg (2)
Die lug begin kloksgewys roteer (2)
[Enige TWEE] 2x2 (4)
- 1.3.6 Die Suid-Indiese/Mauritius HD sal dit suidoos dwing (2)
Die toppunt van die driehoek op die frontlyn toon bewegingsrigting (2)
[Enige EEN] 1x2 (2)
- 1.4.1 Klimaatsverandering verwys na 'n verandering in die aarde se atmosferiese toestande oor tyd (2)
[Konsep] 1x2 (2)
- 1.4.2 BBP's wat in motors ry wat besoedelde stowwe vrystel (2) 1x2 (2)

- 1.4.3 Verbranding van fossielbrandstowwe (2)
 Toenemende koolstofvrystellings (2)
 Toenemende kweekhuigasse (2)
 Die gebruik van loodpetrol (2)
 Gasagtige vrystellings vanuit nywerhede (2)
 Ontbossing (2)
 Verstedeliking (2)
 Veldbrande (2)
 Swak openbare vervoer wat mense aanmoedig om hul motors te gebruik (2)
 [Enige DRIE. Aanvaar ander redelike antwoorde] 3x2 (6)
- 1.4.4 **Verminder verbranding van fossielbrandstowwe** (2) sal koolstofvrystellings verminder (2) daarom minder kweekhuigasse om hitte vas te vang (2)
Moedig die gebruik van openbare vervoer aan (2) om aantal voertuie op die pad wat kweekhuigasse vrystel te verminder (2)
Gebruik biobrandstowwe (2) wat koolstofvrystellings sal verminder (2)
Moedig die gebruik van natuurlike energie soos son- en wind energie aan (2) wat nie besoedeling in die atmosfeer vrystel nie (2)
Hou klimaatsberade/konferensies (2) om oplossings vir kweekhuisvrystellings te vind (2)
Stel bewusmakingsprogramme in (2) om mense aan te moedig om kweekhuisvrystellings te verminder (2)
Stel wette in (2) om meer as 'n sekere volume vrystellings te voorkom (2)
Administreer boetes vir nie-gehoorsaming (2) ten einde te bly binne beperkings van die wet (2)
Verminder ontbossing (2) om plantegroei te vermeerder om kweekhuigasse te absorbeer (2)
Stel bebossingsprogramme in (2) om vegetasie te vermeerder om kweekhuigasse te absorbeer te vermeerder (2)
 [Enige DRIE voorstelle plus verduideliking. Oplossing moet verduidelik word. Aanvaar ander] 6x2 (12)
- 1.5.1 Dwars/transversale profiel (2) 1x2 (2)
- 1.5.2 Standhoudende (2) 1x2 (2)
- 1.5.3 Die rivier het gemiddelde stroomvloei regdeur die jaar (2) 1x2 (2)
- 1.5.4 Die rivier het 'n wye vloedvlakte (2)
 Die rivier het begin kronkel (2) 2x2 (4)
- 1.5.5 Gelyk grond op die oewers van die rivier (2)
 Water sal uitsprei ver van rivierkanaal (2)
 Meander dui aan dat rivier stadig begin vloei het (2)
 Stadige vloei van rivier laat toe dat watervlak styg (2)
 Hoë volume en lae gradiënt affekteer die vloei van die rivier (2)
 [Enige TWEE] 2x2 (4)

- 1.5.6 Dit het vrugbare grond (2)
 Plat/gelyk grond (2)
 Water in oorvloed (2)
 Daarom goed vir landbou/meganisasie (2)
 [Enige TWEE] 2x2 (4)
- 1.6.1 Horisontale gesteente (2) 1x2 (2)
- 1.6.2 Karoolandskap (2) 1x2 (2)
- 1.6.3 Water/fluviaal (2) 1x2 (2)
- 1.6.4 Verskynsel 1 bestaan uit 'n weerstandbiedende gesteentelaag bo-op en die onderliggende gesteente is sag (2)
 Water sal hierdie landvorm vertikaal erodeer by 'n swak plek (2)
 Dit sal lei tot die vorming van 'n mesa (landvorm 2) (2)
 Mesa van die kante verklein om 'n butte (landvorm 3) te vorm (2)
 Die butte het 'n harde deklaag (2)
 Wanneer die weerstandbiedende harde deklaag van die butte weggeërodeer is, word 'n spitskop (landvorm 4) gevorm (2)
 [Enige TWEE] 2x2 (4)
- 1.6.5 Word suksesvol gebruik vir skaap/bokboerdery (2)
 Diep canyons lok avontuurtoeriste (2)
 Vakansie oorde in omgewing van canyons voorsien inkomste vir streek (2)
 Wye, plat vlaktes tussen mesas en buttes is geskik vir konstruksie van infrastruktuur bv. paaie (2)
 Beperkte gebruik deur die mens (2)
 Landskap is aried/droog en nie geskik vir landbou (2)
 Dun laag grond beperk landbou (2)
 Ariede/droë klimaat oor algemeen nie geskik vir nedersettingontwikkeling (2)
 Diep canyons vorm obstruksies vir infrastruktuurontwikkeling (2)
 [Enige SES. Aanvaar ander redelike antwoorde] 6x2 (12)
[100]

VRAAG 2

- 2.1.1 Suidelike Halfrond (2)
- 2.1.2 drukgradiëntkrag (2)
- 2.1.3 antikloksgewys (2)
- 2.1.4 kloksgewys (2)
- 2.1.5 Corioliskrag (2) 5x2 (10)
- 2.2.1 Dreineerbekken (2)
- 2.2.2 Afloop/oorlandvloei/oppervlakafloop(2)
- 2.2.3 Waterskeiding (2)
- 2.2.4 Riviermond (2)
- 2.2.5 Infiltrasie (2) 5x2 (10)
- 2.3.1 Katabaties/Hellingafwaartse wind (2) 1x2 (2)
- 2.3.2 C word gedurende die nag gevorm wanneer die landoppervlak vinnig afkoel
as gevolg van aardradiasie (2)
Lug in kontak met land koel ook af (2)
Koue lug word swaar en dig (2)
Die koue wind sal teen die kante van die vallei afdaal (2)
[Enige DRIE] 3x2 (6)
- 2.3.3 Die wind is warm omdat dit in kontak is met die vallei wat warm is (2)
Warm lug is lig en minder dig (2)
Warm wind sal heuwel-op beweeg (2)
[Enige TWEE] 2x2 (4)
- 2.3.4 LIGGING VAN NEDERSETTING
Wind C veroorsaak temperatuurinversie (2)
Daarom is temperature aan die voet van die vallei baie kouer in winter (2)
Dit sal lei tot die vorming van mis op die valleivloer (2)
Huise sal ook weg van die valleivloer gebou word om laer temperature
gedurende die nag in winter te vermy (2)
Huise sal in die termiese gordel gebou word (2)
Vorming van mis sal voorkom dat huise op valleivloer gebou word (2)
Bedompige toestand nie goed vir mens se gesondheid (2)
Nywerhede sal ook weg van hierdie gebied gebou word (2)
Nywerhede kan ernstige besoedeling veroorsaak in die vallei omdat lug nie
kan styg wanneer die vallei koud is nie (2)
- BOERDERY AKTIWITEITE
Ryp sal boere verhoed om gewasse in die vallei te plant (2)
Ryp vernietig gewasse, daarom sal slegs rypbestande gewasse aangeplant
word (2)
Boerdery-aktiwiteite sal op middelste hellings plaasvind (2)
[Enige SES. Moet verwys na beide aspekte] 6x2 (12)

- 2.4.1 A is 'n tropiese sikloon/orkaan (2)
B is 'n tornado (2) 2x2 (4)
- 2.4.2 A groot en B klein in deursnee (2)
A hou vir dae aan en B hou slegs vir 'n paar minute aan (2)
A nie in direkte kontak met oppervlak en B in direkte kontak met oppervlak (2)
[Enige TWEE] 2x2 (4)
- 2.4.3 Hulle word geassosieer met sterk winde (2)
Sterk winde vernietig infrastruktuur en geboue (2)
Hulle word geassosieer met donderstorms (2)
Donderstorms lei tot vloede (2)
Stormopwellings lei tot kusvloede (2)
[Enige TWEE] 2x2 (4)
- 2.4.4 Die opwaarts spiralende beweging van lug skep 'n kunsmatige muur rondom die sentrum (2)
Klein kolom dalende lug in die sentrum (2)
Dit verhoed dat oppervlaklug styg en afkoel (2)
Daarom geen kondensasie om wolke en reën te produseer (2)
[Enige TWEE] 2x2 (4)
- 2.5.1 Meander/Rivierkronkel (2) 1x2 (2)
- 2.5.2 Erosie (2) 1x2 (2)
- 2.5.3 Water vloei stadig (2)
Rivier verloor energie (2)
Riviervrag daarom afgeset (2)
[Enige TWEE] 2x2 (4)
- 2.5.4 Afsetting kom voor in die kronkelnek (2)
Dit word afgesny van die hoofstroom (2)
Dit het nie meer toevoer van water vanaf die hoofstroom (2)
[Enige TWEE] 2x2 (4)
- 2.5.5 Die benedeloop van die rivier het 'n horisontale of gelyk gradiënt (2)
Snelheid van die rivier neem af (2)
Rivier het 'n groot volume water (2)
Om geleidelike gradiënt te oorkom begin die rivier te kronkel (2)
Afsetting vind plaas omdat die gradiënt minimaal is (2)
Rivier erodeer die buite oewer en afsetting vind op die binne oewer plaas (2)
Rivier erodeer deur die nek (2)
Hoefystermeer bly agter en kan opdroog om 'n kronkelgroef te vorm (2)
[Enige TWEE] 2x2 (4)

- 2.6.1 Terugwaartse erosie (2) 1x2 (2)
- 2.6.2 Rowerstroom is 'n rivier wat water van 'n ander rivier roof (2)
[Konsep] 1x2 (2)
- 2.6.3 X (2) 1x2 (2)
- 2.6.4 Dit het hoë volume water (2)
Dit is op 'n steiler gradiënt (2)
Dit vloei oor minder weerstandbiedende gesteente (2)
Toename in reënval (2)
[Enige TWEE] 2x2 (4)
- 2.6.5 Begin opdroog (2)
Vloei in vallei wat groter is as die hoeveelheid water wat dit dra (2)
[Enige EEN] 1x2 (2)
- 2.6.6 FISIESE IMPAK
Die geroofde rivier sal sy bron van water verloor (2)
Dit sal later te klein word vir sy vallei/verarmde stroom (2)
Uiteindelik sal die rivier opdroog (2)
EKONOMIESE IMPAK
Dit sal landbou negatief beïnvloed as gevolg van gebrek aan water (2)
Bewerkte landerye sal slegs gekry word by die roofelmuur (2)
Boere aan die kant van die geroofde stroom sal ophou boer (2)
Nywerheidsaktiwiteite kan nie daar beoefen word nie as gevolg van 'n gebrek
aan water (2)
Minder voedsel sal geproduseer word (2)
Ekonomie sal negatief beïnvloed word (2)
Minder inkomste vir boerdery en nywerheidsaktiwiteite (2)
[Enige SES. Aanvaar ander redelike antwoorde. MOET ten minste EEN KEER
verwys na fisiese of ekonomiese impak] 6x2 (12)
[100]

**AFDELING B: MENSE EN PLEKKE: LANDELIKE EN STEDELIKE
NEDERSETTING, MENSE EN HUL BEHOEFTE**

VRAAG 3

3.1.1	C (2)	1x2 (2)
3.1.2	A (2)	1x2 (2)
3.1.3	B (2)	1x2 (2)
3.1.4	A (2)	1x2 (2)
3.1.5	C (2)	1x2 (2)
3.2.1	Durban-Pinetown (2)	1x2 (2)
3.2.2	PWV (2)	1x2 (2)
3.2.3	Suidwes-Kaap (2)	1x2 (2)
3.2.4	PWV (2)	1x2 (2)
3.2.5	PE-Uitenhage (2)	1x2 (2)
3.3.1	Die maksimum afstand wat 'n klant bereid is om te reis om 'n produk te koop (2) [Konsep]	1x2 (2)
3.3.2	Die reikwydte van geriefsgoedere is klein (2) Die reikwydte van spesialisgoedere is groter (2)	2x2 (4)
3.3.3	Die aanvraag na geriefsgoedere is hoër/groter (2) Die aanvraag na spesialisgoedere is laer/kleiner (2)	2x2 (4)
3.3.4	Geriefsgoedere het 'n groter drempelbevolking, as gevolg van die hoër aanvraag (2) Spesialis goedere het 'n klein drempelbevolking, as gevolg van die laer aanvraag (2)	2x2 (4)
3.4.1	Sektor model/Hoyt (2)	1x2 (2)
3.4.2	Konsentriese patroon met wigte wat uitwaarts uitbrei (2) Sektore ontwikkel langs hoofroetes (2) Die SSK het 'n sirkelvorm (2) [Enige EEN]	1x2 (2)
3.4.3	Toegang is moeilik (2) Gebrek aan parkeerruimte (2) Oorbevolk (2) Hoë huur (2) Besoedeling (2) Vervalle/Val uitmekaar (2) Hoë misdaadsyfer (2) Bewoon deur immigrante/hawelose mense (2) [Enige DRIE]	3x2 (6)

3.4.4 HOË-INKOMSTE RESIDENSIËLE GEBIEDE:

Groot erwe (2)

Lae digtheid (2)

Naby ontspanningsgebiede (2)

Gewoonlik weg van SSK en nywerhede (2)

LAE-INKOMSTE RESIDENSIËLE GEBIEDE:

Hoë digtheid (2)

Naby werk/SSK/nywerhede (2)

Naby publieke vervoer (2)

[Enige TWEE. Moet verwys na beide]

2x2 (4)

3.4.5 **Sentrifugale kragte** dryf mense en besighede weg van die SSK (2)

Mense word afgeskrik deur (slegs EEN voorbeeld nodig): besoedeling, verkeersopeenhoping, gebrek aan ruimte vir uitbreiding, hoë grondwaardes, hoë dienste en belastings in binnestedelike verval (2)

Sentripetale kragte lok mense en besighede na die SSK (2)**Funksionele gerief** – sommige mense vind dit gerieflik om in woonstelle naby die winkel, regeringskantore en ander fasiliteite in die SSK te woon (2)**Funksionele prestige** – Tradisioneel was die SSK gebied van aansien om in besigheid te doen so nuwe besighede het gewoonlik liggings daar uitverkies (2)**Funksionele magnetisme** – sekere funksies bevoordeel mekaar en vestig daarom naby mekaar in die SSK (2)

Voorbeeld: 'n winkel wat damesskoene verkoop sal naby 'n damesklerewinkel vestig (2)

Grondwaardes bepaal waar sommige grondgebruike vestig, bv. die grondwaarde in die SSK ontmoedig wooneenhede, maar lok kommersiële funksies (2)**Toeganklikheid** (hoe maklik 'n plek bereik kan word) – die SSK het die hoogste vlak van toeganklikheid (2)**Swaar nywerhede** vestig naby vervoerroetes (2)**Gespesialiseerde vereistes** – nywerhede vestig naby 'n waterbron of gelyk grond wat konstruksie vergemaklik (2)**Versoenbaarheid** is die graad waartoe funksies mekaar aantrek of wegstoot (2)

Voorbeeld: Hoë inkomste residensiële gebiede vestig nie naby nywerhede nie, omdat hulle onversoenbaar is (2)

Ontspanningsfasiliteite en residensiële gebiede is versoenbaar (2)

[Enige SES. Aanvaar ander. Mag EEN faktor in detail bespreek of 'n algemene bespreking van al die faktore te gee]

6x2 (12)

3.5.1 Die totale waarde van alle goedere en dienste wat binne die grense van die land geproduseer word deur sy werksmag in een jaar (2)

[Konsep]

1x2 (2)

3.5.2 Primêre = 6, 4 % (2)

1x2 (2)

3.5.3 Tersiêre (2)

1x2 (2)

- 3.5.4 **Infrastruktuur** – Suid-Afrika se spoor-, pad- en vlugnetwerke wat so goed in stand gehou is laat toe dat grondstowwe en vervaardigde produkte maklik vervoer kan word (2)
Markte – Suid-Afrika is in 'n toeganklike posisie om aan plaaslike en streeksmarkte te verkoop sowel as aan buitelandse markte (2)
Grondstowwe – Wye verskeidenheid minerale word gemyn en gebruik in swaar nywerheid (2)
 Landbou is 'n hoof verskaffer van grondstowwe vir voedsel vervaardiging (2)
Arbeid – Groot bevolking voorsien geskoolde en ongeskoolde arbeid (2)
Krag – Dit is beskikbaar as gevolg van die oorfloed van steenkool (2)
Water – Die hoë reënval en baie standhoudende riviere saam met interbekkenverplasingkemas voorsien 'n oorfloed water (2)
Regeringsbeleide – Dit het drie programme geproduseer (SMMDP; SDI; IDZ) om vervaardigers te help met ondersteuningsgeld en belastingaansporings (2)
 [Enige TWEE] 2x2 (4)
- 3.5.5 Skep werk en verhoog daarom die koopkrag van die mense (2)
 Dra by tot die BBP (2)
 Buitelandse valuta wat verdien word, word gebruik om te betaal vir produkte wat ingevoer word (2)
 Voorsien 'n belangrike mark vir grondstowwe van die primêre sektor (2)
 Lok buitelandse belegging (2)
 Verbeter internasionale handelsverhoudinge (2)
 [Enige TWEE. Aanvaar ander] 2x2 (4)
- 3.6.1 Wanneer mense 'n permanente betroubare voorsiening van volhoubare voedsel het (2)
 [Konsep] 1x2 (2)
- 3.6.2 Hoër produksiekoste in Afrika (2)
 Landbousubsidies in ryk lande (2)
 Laer produksiekostes in ryk lande (2)
 [Enige TWEE] 2x2 (4)
- 3.6.3 Hongersnood (2)
 Boerdery in sekere produkte nie lewensvatbaar as gevolg van subsidies wat in ryk lande gegee word (2)
 Goedkoper om pluimvee in te voer as om te produseer- as gevolg van subsidies (2)
 Produktiwiteitsvlakke wat afneem (2)
 Armoede (2)
 Konflik oor hulpbronne (2)
 [Enige TWEE. Aanvaar ander] 2x2 (4)

3.6.4 Gebrek aan bewerkbare grond (2)

Grond onvrugbaarheid (2)

Droogtes (2)

Vloede (2)

Verkeerde boerdery metodes (2)

Gebrek aan fondse vir landbou navorsing (2)

Hoë produksiekostes (2)

Swak infrastruktuur (2)

Produksie van kontantgewasse (2)

Korrupsie (2)

Konflik oor hulpbronne (2)

Buitelandse kompetisie (2)

[Enige TWEE]

2x2 (4)

3.6.5 Mag die voedselsekerheid verhoog (oplossing) vir die groeiende bevolking in

Afrika (2)

OF

Mag nie die voedselsekerheid verhoog nie (nie 'n oplossing) (2)

VOORDELE

GG-gewasse is daartoe in staat om te oorleef in 'n groter verskeidenheid van klimaatstoestande (2)

GG-gewasse het 'n groter voedingswaarde (2)

GG-gewasse is meer bestand teen peste en siektes (2)

GG-gewasse het 'n langer storingslewe (2)

Meer voedsel kan per hektaar geproduseer word (2)

NADELE

Nuwe sade moet elke jaar geplant word wat duur is (2)

Die gevolge van GG-gewasse op voedselkettings is nie bekend nie (2)

Die langtermyngevolge van GG-gewasse op die mens se gesondheid is nie bekend nie (2)

Indien GG sade deur multinasionale maatskappye ontwikkel word, sal hulle monopolie het (2)

[Enige SES. Aanvaar ander. Kandidate se antwoorde om GG-gewasse in te stel of nie moet gemeet word teenoor hul seining oor voordele en nadele] 6 x 2 (12)

[100]

VRAAG 4

- 4.1.1 Aantal mense/bevolking (2)
- 4.1.2 Geïsoleerde plaasopstal (2)
- 4.1.3 Megalopolis (2)
- 4.1.4 Konurbasie (2)
- 4.1.5 Boeredorpie (2) 5x2 (10)
-
- 4.2.1 E (2)
- 4.2.2 F (2)
- 4.2.3 A (2)
- 4.2.4 C (2)
- 4.2.5 B (2) 5x2 (10)
-
- 4.3.1 Die toename in die persentasie van mense wat in stedelike gebiede woon (2)
[Konsep] 1x2 (2)
- 4.3.2 Kinshasa (2) 1x2 (2)
- 4.3.3 **Ekonomies:** Werksgeleentheid (2)
Goeie infrastruktuur (2)
Sosiaal: Hoër lewenstandaard (2)
Goeie dienslewering (2)
Ontspanningsfasiliteite (2)
[Enige TWEE. Aanvaar enige ander redelike antwoorde] 2x2 (4)
- 4.3.4 Toename in misdadervlakke (2)
Onvoldoende dienste (2)
Toename in lugbesoedeling (2)
Toename in geraasbesoedeling (2)
Afvalbestuur word onbeheerbaar (2)
Gebrek aan behuising lei tot die groei van informele nedersettings (2)
Meer hawelose mense (2)
Gebrek aan gesuiwerde water en rioleringsfasiliteite lei tot higiëne-
probleme (2)
Vinnige verspreiding van siektes (2)
Verkeersopeenhoping (2)
Agteruitgang van infrastruktuur (2)
Onbeheerde groei van stad/ongebreidelde stedelike uitbreiding (2)
[Enige DRIE. Aanvaar enige ander redelike antwoorde] 3x2 (6)

4.3.5 Binne-stedelike hernuwing: Stedelike hernuwingsprojekte (2)

Verbeter die voorkoms van die stad bv. boomplanting (2)

Opgradering van vervoerstelsel R.B.T./Gautrein (2)

Opgradeer netwerkstelsel (2)

Toegang tot water en sanitasie dienste (2)

Nywerheidsinfrastruktuur moet vervang of hernu word (2)

Verbeterde polisiëring (2)

Gebruik CCTV kameras (2)

Instel van munisipale regulasies om die volgende te beheer: onwettige afvalstorting (2), onwettige straatmouse (2) lugbesoedeling (2) en geraasbesoedeling (2)

Stedelike beplanning: Planne vir die skep van groengordels/groen ruimtes (2)

Beheer en verminder aansteeklike siektes (2)

Behoorlike plasing van riool en dreineringsstelsels (2)

Verminder chemiese en fisiese gevare (2)

Streef daarna om 'n hoë kwaliteit leefomgewing te ontwikkel (2)

Vooruitgang met betrekking tot 'n meer volhoubare gebruik van hulpbronne (2)

Toekomsbeplanning moet veiligheid in gedagte hou (2)

Nuwe dorpe/Selfhelpstede: Vennootskappe tussen plaaslike regering en privaat ondernemings (2)

Opheffingskemas in informele nedersettings deur NRO's (2)

Strategieë:

Desentralisasie beleid (2)

Nasionale Fisiese Ontwikkelings Plan (2)

Good Hope Plan (2)

Belasting konsessies en Streeksnywerheidsontwikkelingsplan (2)

Klein-, Medium- en Mikro-ondernemings (2)

Plaaslike Ekonomiese Ontwikkeling (2)

Ruimtelike Ontwikkelingsinisiatief (2)

Stedelike hernuwing – nuwe dorpe (2)

Plaaslike Agenda 21- bestuur van stedelike nedersettings (2)

[Enige SES. Aanvaar enige ander redelike antwoorde] 6x2 (12)

4.4.1 Om sekuriteit aan alle Suid-Afrikaners te verleen in terme van grondeienaarskap (2)

1x2 (2)

4.4.2 Mense kan op grond boer (2)

Mense kan 'n bestaan voer/geld verdien uit grond (2)

Mense kan voedsel vir hulself hê (2)

[Enige TWEE] 2x2 (4)

4.4.3 MIV/Vigs het grondhervorming beïnvloed deur armoede te versnel (2)

Toenemende mediese/vervoerkostes lei daartoe dat mense lewendehawe en grond verkoop (2)

Verminderde vermoë om op die plaas te werk (2)

Lei tot tekort aan voedsel (2)

Lei tot armoede as gevolg van verminderde familie inkomste (2)

[Enige TWEE. Aanvaar enige ander redelike antwoorde] 2x2 (4)

- 4.4.4 Gemeenskaplike eienaarskap van plase (2)
 Verbeter toegang tot kapitaal vir boere (2)
 Voorsien opleidingskursusse om vaardighede in plase te verbeter (2)
 Bevorder belegging in die opkomende boer (2)
 Onderrig volhoubare boerdery metodes (2)
 Verbeter paaie en vervoerfasiliteite (2)
 Voorsien basiese dienste aan bejaardes om afgetrede mense te lok (2)
 Voorsien werkseleenthede (2)
 Ontwikkel toerisme in landelike gebiede (2)
 Spesiale geleentheid soos feeste in landelike dorpe (2)
 Lok hoë tegnologie, ongebonde nywerhede na landelike gebiede (2)
 Gebruik fisiese bates soos berge om mense oor naweke te lok (2)
 [Enige TWEE. Aanvaar enige ander redelike antwoorde] 2x2 (4)
- 4.5.1 Oranje (2) 1x2 (2)
- 4.5.2 1 630 miljoen m³ (2) 1x2 (2)
- 4.5.3 Tugela/Thukela (2) 1x2 (2)
- 4.5.4 Ligging van Gauteng as die ekonomiese kern (2)
 Nywerheidsontwikkeling (2)
 Boerdery/besproeiing (2)
 Mynbou aktiwiteite (2)
 Groter aanvraag vir huishoudelike gebruik (2)
 [Enige TWEE] 2x2 (4)
- 4.5.5 Geleë in hoogdruksone daarom lae reënval (2)
 Onbetroubare reënval (2)
 Hoë reënval wisseling/verskil/afwyking (2)
 Hoë verdampingstempo's (2)
 Meeste riviere is nie-standhoudend (2)
 Vinnig groeiende bevolking (2)
 Eise vir nywerheidsontwikkeling (2)
 Besproeiing in lae reënvalgebiede (2)
 [Enige TWEE] 2x2 (4)

4.5.6	Boere moet waterbesparingstegnieke gebruik (2)	
	Verminder besproeiing in marginale boerderygebiede (2)	
	Hersirkulering van gryswater deur nywerhede (2)	
	Gebruik afvalwater van huise en reënwater versamel in tenks vir tuinmaak (2)	
	Herstel lekkende pype en waterhoof toevoere (2)	
	Bou storingsdamme in gebiede met lae verdampingsvlakke (2)	
	Interbekkenverplasing vanuit gebiede met oorvloed na gebiede met tekort (2)	
	Beheer afval en rommel wat riviere bereik vanuit nedersettings (2)	
	Verminder die vrystelling van afvalwater vanuit fabrieke (2)	
	Beperk vrystelling van plaagdoders en bemestingstowwe vanaf plase in riviere (2)	
	Bestuur afvalwater en riool behoorlik (2)	
	Stel 'n behoorlik geïntegreerde bestuursplan in (2)	
	Beskerm vleilande (2)	
	Bewaring van biodiversiteit (2)	
	Verwydering van indringerplante (2)	
	[Enige SES. Aanvaar ander volhoubare metodes]	6x2 (12)
4.6.1	Primêre (2)	1x2 (2)
4.6.2	Bydrae van sekondêre en tersiêre aktiwiteite aansienlik toegeneem (2)	1x2 (2)
4.6.3	Lae/onbetroubare reënval (in westelike helfte van land) (2)	
	Hoë verdampingstempo's (in westelike helfte van land) (2)	
	Swak grond (in westelike helfte van land) (2)	
	[Enige TWEE]	2x2 (4)
4.6.4	Verskaf inkomste vir die land (2)	
	Verdien buitelandse inkomste (2)	
	Verbeter die handelsbalans (2)	
	[Enige EEN]	1x2 (2)
4.6.5	Lae lone (2)	
	Arbeidsdispute (2)	
	Stakings (2)	
	Boerderyaktiwiteite dikwels seisoenaal (2)	
	[Enige TWEE. Aanvaar enige ander redelike antwoorde]	2x2 (4)
		[100]

TOTAAL: 300